

Overweging van de Heilige Vader Leo XIV tijdens de gebedswake voor de vrede

Dierbare broeders en zusters,

Uw gebed is een uitdrukking van dat geloof dat, volgens het woord van Jezus, bergen verzet (vgl. Mt. 17,20). Dank u dat u deze uitnodiging hebt aangenomen en zich hier hebt verzameld, bij het graf van de heilige Petrus, en op zoveel andere plaatsen in de wereld, om te bidden om vrede. Oorlog verdeelt, hoop verenigt. Geweld vertrappt, liefde richt op. Afgoderij verblindt, de levende God verlicht. Een beetje geloof is genoeg, een kruimel geloof, geliefden, om samen, als mensheid en met menselijkheid, dit dramatische uur van de geschiedenis onder ogen te zien. Het gebed is immers geen toevlucht om ons aan onze verantwoordelijkheden te onttrekken, geen verdoving om de pijn te vermijden die zoveel onrecht veroorzaakt. Het is juist het meest vrije, universele en krachtige antwoord op de dood: wij zijn een volk dat reeds verrijst! In ieder van ons, in ieder mens, onderwijst de innerlijke Meester immers de vrede, spoort aan tot ontmoeting en inspireert het gebed. Laten wij dus onze blik verheffen! Laten wij opstaan uit het puin! Niets kan ons opsluiten in een reeds vastgelegd lot, zelfs niet in deze wereld waarin de graven niet lijken te volstaan, omdat men blijft kruisigen en het leven vernietigen, zonder recht en zonder medelijden.

De heilige Johannes Paulus II, onvermoeibare getuige van de vrede, zei ontroerd tijdens de crisis in Irak in 2003: “Ik behoor tot die generatie die de Tweede Wereldoorlog heeft meegemaakt en heeft overleefd. Ik heb de plicht om tegen alle jongeren, tegen degenen die jonger zijn dan ik en deze ervaring niet hebben gehad, te zeggen: ‘Nooit meer oorlog!’, zoals Paulus VI zei tijdens zijn eerste bezoek aan de Verenigde Naties. Wij moeten alles doen wat mogelijk is! Wij weten goed dat vrede niet tegen elke prijs mogelijk is. Maar wij weten allemaal hoe groot deze verantwoordelijkheid is” (Angelus, 16 maart 2003). Vanavond maak ik zijn oproep, die zo actueel is, tot de mijne.

Het gebed leert ons handelen. Onze beperkte menselijke mogelijkheden worden in het gebed verbonden met de oneindige mogelijkheden van God. Gedachten, woorden en daden doorbreken dan de duivelse keten van het kwaad en stellen zich ten dienste van het Rijk van God: een Rijk waarin geen zwaard is, geen drone, geen wraak, geen vergoelijking van het kwaad, geen onrechtvaardige winst, maar alleen waardigheid, begrip en vergeving. Hier vinden wij een dam tegen die waan van almacht die om ons heen steeds onvoorspelbaarder en agressiever wordt. De evenwichten binnen de menselijke familie zijn ernstig verstoord. Zelfs de heilige Naam van God, de God van het leven, wordt meegesleurd in taal van de dood. Dan verdwijnt een wereld van broeders en zusters met één Vader in de hemel en, als in een nachtmerrie, wordt de werkelijkheid bevolkt door vijanden. Overal voelt men dreiging in plaats van oproepen tot luisteren en ontmoeting. Broeders en zusters, wie bidt is zich bewust van zijn grenzen, doodt niet en dreigt niet met de dood. Aan de dood is daarentegen hij onderworpen die zich van de levende God heeft afgekeerd, om van zichzelf en van zijn macht een stom, blind en doof afgodsbeeld te maken (vgl. Ps. 115,4-8), waaraan hij alle waarden opoffert en waarvoor hij eist dat de hele wereld de knie buigt.

Genoeg met de afgoderij van onszelf en van het geld! Genoeg met het tentoonspreiden van macht! Genoeg met de oorlog! Ware kracht toont zich in het dienen van het leven. De heilige Johannes XXIII schreef met evangelische eenvoud: “Van de vrede hebben allen voordeel: individuen, gezinnen, volkeren, de hele menselijke familie.” En hij voegde, met de kernachtige woorden van Pius XII, toe: “Niets gaat verloren met de vrede. Alles kan verloren gaan met de oorlog” (Encycliek *Pacem in terris*, 62).

Laten wij dus de morele en geestelijke krachten bundelen van miljoenen, miljarden mannen en vrouwen, ouderen en jongeren die vandaag in vrede geloven, die vandaag voor vrede kiezen, die wonden genezen en de schade herstellen die door de waanzin van de oorlog is aangericht. Ik ontvang vele brieven van kinderen uit conflictgebieden: wanneer men ze leest, voelt men met de waarheid van hun onschuld heel de afschuw en ontmenselijking van daden waar sommige volwassenen trots op zijn. Laten wij luisteren naar de stem van de kinderen!

Dierbare broeders en zusters, er zijn uiteraard onontkoombare verantwoordelijkheden van de leiders van de naties. Tot hen roepen wij: stop! Het is tijd voor vrede! Ga aan de tafels van dialoog en bemiddeling zitten, niet aan de tafels waar herbewapening wordt gepland en beslissingen over dood worden genomen! Maar er is ook een niet minder grote verantwoordelijkheid van ons allen, mannen en vrouwen uit zoveel verschillende landen: een immense menigte die de oorlog afwijst, met daden en niet alleen met woorden. Het gebed verplicht ons om wat er nog aan geweld in onze harten en gedachten is, te bekeren: laten wij ons bekeren tot een Rijk van vrede dat dag na dag wordt opgebouwd, in huizen, scholen, wijken, in burgerlijke en religieuze gemeenschappen, door terrein te winnen op polemieken en berusting met vriendschap en een cultuur van ontmoeting. Laten wij opnieuw geloven in liefde, in gematigdheid, in goede politiek. Laten wij ons vormen en ons persoonlijk inzetten, ieder volgens zijn roeping. Ieder heeft zijn plaats in het mozaïek van de vrede!

De rozenkrans heeft ons vanavond, samen met andere zeer oude gebedsvormen, verenigd in zijn regelmatige ritme, gebaseerd op herhaling: zo krijgt de vrede ruimte, woord na woord, gebaar na gebaar, zoals een rots wordt uitgehold druppel na druppel, zoals op het weefgetouw het weefsel groeit beweging na beweging. Het zijn de lange tijden van het leven, teken van Gods geduld. Wij moeten ons niet laten meeslepen door de versnelling van een wereld die niet weet wat zij najaagt, maar terugkeren naar het ritme van het leven, de harmonie van de schepping, en haar wonden verzorgen. Zoals paus Franciscus ons heeft geleerd: “er is behoefte aan ambachtslieden van vrede die bereid zijn processen van genezing en hernieuwde ontmoeting op gang te brengen met vindingrijkheid en moed” (*Fratelli tutti*, 225). Er is immers een “architectuur” van de vrede, waarin de verschillende instellingen van de samenleving een rol spelen, ieder volgens zijn eigen verantwoordelijkheid, maar er is ook een “ambacht” van de vrede dat ons allen aangaat (vgl. *ibid.*, 231).

Dierbare broeders en zusters, laten wij naar huis terugkeren met dit engagement: altijd te bidden, zonder te verslappen, en ons hart diepgaand te bekeren. De Kerk is een groot volk ten dienste van verzoening en vrede, dat zonder aarzelen voortgaat, ook wanneer de afwijzing van de logica van de oorlog haar onbegrip en minachting kan kosten. Zij verkondigt het Evangelie van de vrede en leert gehoorzaam te zijn aan God meer dan aan mensen, vooral wanneer het gaat om de oneindige waardigheid van andere mensen, die in gevaar wordt gebracht door voortdurende schendingen van het internationaal recht. “Het is wenselijk dat elke gemeenschap in de wereld een ‘huis van vrede’ wordt, waar men leert vijandigheid te ontwapenen door dialoog, waar men rechtvaardigheid beoefent en vergeving bewaart. Want vandaag meer dan ooit is het nodig te tonen dat vrede geen utopie is” (Boodschap voor de LIX WereldvredeSDag, 1 januari 2026).

Broeders en zusters van elke taal, volk en natie: wij zijn één familie die huilt, hoopt en weer opstaat. “Nooit meer oorlog, een avontuur zonder terugkeer, nooit meer oorlog, een spiraal van rouw en geweld” (H. Johannes Paulus II, Gebed voor de vrede, 2 februari 1991).

Dierbaren, de vrede zij met u allen! Het is de vrede van de verrezen Christus, vrucht van zijn offer van liefde aan het kruis. Daarom richten wij tot Hem onze smeekbede:

Heer Jezus,

U hebt de dood overwonnen zonder wapens of geweld:

U hebt haar macht gebroken met de kracht van de vrede.

Geef ons uw vrede,

zoals aan de vrouwen die aarzelden op de paasmorgen,

zoals aan de leerlingen die zich verborgen hielden in angst.

Zend uw Geest,

adem die leven geeft, die verzoent,

die tegenstanders en vijanden tot broeders en zusters maakt.

Beziel ons met het vertrouwen van Maria, uw moeder,

die met een doorboord hart onder uw kruis stond,

vast in het geloof dat U zou verrijzen.

Laat de waanzin van de oorlog eindigen

en laat de aarde verzorgd en bewerkt worden door hen

die nog kunnen voortbrengen, bewaren en het leven liefhebben.

Verhoor ons, Heer van het leven!